

MÎRZÂ MAHDÛM VE
ŞÎLİK ELEŞTİRİSİ

Dr. Şehmus CANKURT

DTA Yayıncılık | DTA Publishing

Yayın No | Publication Number: 30

Kitap Adı: Mîrzâ Mahdûm ve Şîilik Eleştirisi

Book Title: Mîrzâ Mahdûm and Criticism of Shî'ism

Yazar | Author: Şehmus CANKURT | orcid.org: 0000-0001-6380-571X

Editör | Editor: Yunus İBRAHİMOĞLU | orcid.org: 0000-0001-5949-615X

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book

Yayın Tarihi | Publication Date: Şubat 2025 | February 2025

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13.5 x 21

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 441

ISBN: 978-625-5959-03-4

DOI: 10.70717/DTA.9786255959072

Atıf Bilgisi | Cite as: Cankurt, Şehmus. *Mîrzâ Mahdûm ve Şîilik Eleştirisi*.

Bursa: DTA Yayıncılık, 2025

1. Din | Religion
2. İslam Mezhepleri Tarihi | History of Islamic Sects
3. Şîa | Shî'a

Kapak ve Mizanpaj | Cover Design and Layout:

Samet TORUN - Ahmet TUNÇDEMİR

Sertifika Numarası | Certificate Number: 74919

Yayıncı | Publisher: DTA Yayıncılık Bilişim Ltd. Şti.

Odunluk Mah. Akademi Cad. Zeno Business Center 2C/28 Nilüfer/Bursa

Telefon: +90 507 227 1297

e-posta: bilgi@dtayayincilik.com.tr

web: www.dtayayincilik.com.tr

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.

Sertifika Numarası: 47479

Copyright © Bu Eserin bütün hakları DTA Yayıncılık'a aittir.

Yayınevinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Copyright © All rights of this work belong to DTA Publishing.

Without the permission of the publishing company, the whole or part of the book cannot be printed, published, reproduced or distributed electronically, mechanically or through photocopying.

MÎRZÂ MAHDÛM VE
ŞÎLİK ELEŞTİRİSİ

Dr. Şehmus CANKURT

Bursa 2025

Şehmus CANKURT

1975 Midyat doğumlu olan Şehmus Cankurt, ilk ve orta öğrenimini Mardin Midyat'da tamamladı. 2008 yılında Anadolu Üniversitesi Sosyoloji Bölümünü okudu. 2014 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. 2019 yılında Şırnak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünden Mustafa Öz'ün Hayatı, Eserleri ve İslâm Mezhepleri Tarihi Alanındaki Yeri konulu teziyle yüksek lisans derecesi aldı. 2020 yılında Şırnak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde doktora eğitimine başladı ve 2024 Mîrzâ Mahdûm ve Şîlik Eleştirisi isimli tezi ile doktora derecesi aldı. Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde değişik görevlerde bulundu. Halen Midyat İlçe Müftülüğünde Din Hizmetleri Uzmanı olarak görev yapmaktadır. Ulusal ve Uluslararası dergilerde yayınlanmış makaleleri bulunmakta olup, iyi derecede Arapça bilmektedir. Yazar evli ve üç çocuk babasıdır.

Born in 1975 in Midyat, Şehmus CANKURT completed his primary and secondary education in Midyat. In 2008, he studied Sociology at Anadolu University. In 2014, he graduated from Dokuz Eylül University Faculty of Theology. In 2019, he completed his master's degree at Şırnak University Institute of Social Sciences with his thesis on "Mustafa Öz's Life, Works and Place in the Field of History of Islamic Sects". In 2020, he started his doctorate education at Şırnak University Institute of Postgraduate Education. In 2024, he completed his doctoral study at Şırnak University, Department of History of Islamic Sects with the thesis "Mîrzâ Mahdûm and Criticism of Shi'ism". He has articles published in national and international journals. He worked in different positions within the Presidency of Religious Affairs. He is currently working as a Religious Services Specialist in Midyat District Muftiate. The author is married and has three children. He speaks Arabic fluently.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz	7
Kısaltmalar	11
Giriş	13
1. Araştırmanın Amacı ve Önemi	13
2. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları.....	16
3. Araştırmanın Yöntemi ve Kaynakları	19
4. Araştırmanın Kavramsal Çerçevesi	30

BİRİNCİ BÖLÜM MİRZÂ MAHDÛM'UN YAŞADIĞI DÖNEM, HAYATI VE ESERLERİ

1.1. Mirzâ Mahdûm'un Fikir Yapısının Şekillendiği Ortam	35
1.1.1. Siyasi Ortam.....	36
1.1.2. Sosyal ve Ekonomik Durum	54
1.1.3. Yaşadığı Dönemde Şîa, İmâmîyye, Osmanlı ve Safevî Devleti Arasındaki İlişkiye Kısa Bir Bakış	64
1.1.4. İlmî ve Mezhebî Ortam.....	99
1.1.5. Dönemin Tartışma Konuları	127
1.2. Mirzâ Mahdûm'un Hayatı, Eserleri, Bilgi Kaynakları ve Usûlü.....	140
1.2.1. Hayatı	140
1.2.2. Eserleri	160
1.2.3. Bilgi Kaynakları ve Usûlü.....	168
1.3. Şîa'ya Bir Reddiye Olarak Kitâbu'n- Nevâkid li-Zuhûri'r-Revâfid	171
1.3.1. Yazılış Nedeni.....	171
1.3.2. Bilgi Kaynakları	174
1.3.3. Muhteva Analizi	175
1.3.4. Reddiye Geleneğindeki Yeri	179

İKİNCİ BÖLÜM MİRZÂ MAHDÛM'UN DİNÎ VE SİYASÎ GÖRÜŞLERİ

2.1. İtikâdî Anlayışı.....	187
2.2. Fıkıh Anlayışı.....	191
2.3. Şafilik ve Hanefilikle Olan İlişkisi	192
2.4. Sahâbe Anlayışı	197
2.5. Ehl-i Beyt Anlayışı.....	208

2.6. Râfizî Fikir ve İnançları Hakkındaki Görüşleri	212
2.7. Râfizîliğin Diğer Şîî Fırkalarıyla Mukayesesi	230
2.8. Ehl-i Sünnet'e Katkısı.....	233
2.9. Tavsiye ve Nasihatleri	236

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MÎRZÂ MAHDÛM'UN ŞİİLİK ELEŞTİRİSİ

3.1. Eleştirel Düşüncesi.....	243
3.2. Şîa'yı Tenkit Yöntemi	246
3.3. İmâmiyye Şîası'nı Eleştirdiği Konular.....	249
3.3.1. Takiyye Meselesi.....	251
3.3.2. Gaybet ve Rec'at Meselesi.....	264
3.3.3. İmâmet ve Nübüvvet Anlayışları	275
3.3.4. İmamların Masumiyeti.....	283
3.3.5. Sadr-ı Evveli Tekfir Etmeleri	287
3.3.6. Hz. Hüseyin'in Öldürülme Olayı.....	292
3.3.7. Kur'an'ın Tahrif Meselesi	295
3.3.8. Hz. Ömer'i Lanetlemeleri.....	302
3.3.9. İmâmiyye'nin Ahiret Anlayışı.....	306
3.3.10. İmâmiyye'nin Hadislere Yaklaşımı	312
3.3.11. İmâmiyye'nin Şeri'at Anlayışı.....	322
3.3.12. Şeri'atı Hafife Alarak Dinsizliğe Sürüklenmeleri	329
3.3.13. Başkasına Secde Etme Hakkındaki Görüşleri	331
3.3.14. Şahın Masum İmam Kabul Edilmesi.....	334
3.3.15. Kutsal Mekânları Ziyaret	340
3.3.16. Masum İmama Dokunmanın Fazileti.....	342
3.3.17. Nevruz Gününü Kutlamaları	344
3.3.18. Ta'n ve Lanetleme Yapmaları	347
3.3.19. Teberrâ-Tevellâ Meselesi	368
3.3.20. İmâmiyye'nin Tasavvufa Bakışı.....	373
3.3.21. Bedâ Meselesi.....	379
Sonuç	387
Kaynakça.....	395
Ekler.....	431
Extended Summary.....	437